

Розробники:

Желанова В.В., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка;

Леонтєва І.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Козир М.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри освітології та психолого-педагогічних наук

Протокол від 1 вересня 2022 року № 1

Завідувач кафедри _____ Людмила ХОРУЖА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 017.00.01 Фізичне виховання

_____ Георгій ЛОПАТЕНКО

Робочу програму перевірено

«__» _____ 2022 р.

Заступник декана Факультету педагогічної освіти _____ Леся КУЗЕМКО

Пролонговано

на 20__/20__ _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Технології викладання фахових дисциплін у ЗВО	
Вид дисципліни	нормативна
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	8/240
Курс	1
Семестр	1-2
Кідькість змістових модулів з розподілом:	3
Обсяг годин, в тому числі:	240год
Аудиторні	64 год
Модульний контроль	16 год
Семестровий контроль	30 год
Самостійна робота	130 год
Форма семестрового контролю	Заліки+Іспит (комплексний)
<i>Змістовий модуль 1. Педагогіка вищої школи</i>	
Курс	1
Семестр	1
Обсяг годин, в тому числі:	60 год
Аудиторні	16 год
Модульний контроль	4 год
Семестровий контроль	залік
Самостійна робота	40год
Форма семестрового контролю	Залік +Комплексний іспит (у 2 семестрі)

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу – розкрити закономірності розвитку освіти, процесу навчання та розвитку творчого потенціалу студентської молоді, її наукової та професійної підготовки відповідно до державних та європейських стандартів, потреб суспільства; закономірності функціонування психіки студента як суб'єкта навчально-професійної діяльності та специфіку науково-педагогічної діяльності викладача, визначити особливості науково - педагогічної діяльності викладача вищої школи.

Завдання курсу:

- аналіз закономірностей функціонування системи вищої освіти і її складових (освітній процес, управління, викладач, студент тощо);
- ознайомлення з інноваційними технологіями, формами організації, методами, засобами навчання, розвитку творчого потенціалу студентів, управління в системі вищої освіти;
- прогнозування перспектив розвитку вищої освіти в Україні в контексті інтеграції у європейський освітній простір;
- вивчення, аналіз та узагальнення практики, досвіду педагогічної діяльності у закладах вищої освіти;
- набуття магістрантами досвіду творчого використання педагогічних знань для вирішення конкретних завдань майбутньої навчально-професійної та науково-педагогічної діяльності.
- інтеграція та систематизація набутих у процесі професійного навчання знань про психологічні передумови підвищення якості вищої освіти;
- опанування знань про психологічні особливості студентського періоду життя людини й усвідомлення закономірностей професійного становлення і особистісного зростання майбутніх фахівців;

□ формування професійного мислення магістрантів, набуття ними досвіду творчого використання психологічних знань для вирішення конкретних завдань навчально-професійної та майбутньої науково-педагогічної діяльності;

□ сприяння професійному самовизначенню та набуттю магістрантами професійно-педагогічної ідентичності через усвідомлення психологічних особливостей науково-педагогічної діяльності та передумов її опанування.

Завданнями опанування даної дисципліни є формування таких загальних і фахових компетенцій:

ЗК 1 – Світоглядна.

ЗК 3 – Комунікативна.

ФК 2 – Загально-педагогічна.

ФК 3 – Спеціально-педагогічна.

ФК 4 – Лідерська.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

РН 3 – здатність створювати педагогічні та психологічні умови для процесу навчання.

РН 6 – вміння спілкуватися в колективі і виступати перед аудиторією, брати участь у дискусіях і відстоювати свою думку, додержуватися культури поведінки і мовленнєвого спілкування.

РН 7 – вміння проводити всебічну виховну роботу (патріотичного, морально-етичного, екологічного, правового, економічного спрямування) на заняттях усіх типів.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для ДЕННОЇ форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна:			Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	
Змістовий модуль I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ					
Тема 1. Тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття.	12	1	1		10
Тема 2. Педагогіка вищої школи як наука та навчальна дисципліна	12	1	1		10
Тема 3. Професійна компетентність викладача сучасного ЗВО. Партнерська взаємодія викладача та студентів.	14	2	2		10
Модульний контроль 1	2				
Разом	40	4	4		30
Змістовий модуль II. ДИДАКТИКА ВИЩОЇ ШКОЛИ					
Тема 4. Сутність процесу навчання у вищій школі. Зміст освіти у вищій школі.	9	2	2		5
Тема 5. Форми організації навчання у вищій школі. Діагностика знань і вмінь студентів ЗВО.	9	2	2		5
Модульний контроль 2	2				
Разом	20	4	4		10
Усього	60	8	8		40

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Загальні основи педагогіки вищої школи

Тема 1. Тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття.

Детермінанти розвитку сучасної вищої освіти в Україні: процеси глобалізації та євроінтеграції; основні стратегічні напрями європейської політики у галузі вищої освіти; освіта як соціокультурний, аксіологічний феномен; мобільність, швидкоплинність, змінюваність сучасного суспільства. Тенденції й пріоритети вищої освіти в Україні: європейський вимір вітчизняної вищої освіти; наближення освіти до потреб суспільства й ринку праці в системі «ЗВО – роботодавець – підприємство»; студентоцентрована та ціннісна спрямованість сучасної вищої освіти; міждисциплінарність вищої освіти.

Основні поняття теми: глобалізація, євроінтеграція, європеїзація вищої освіти, конвергенція з європейськими країнами, вища освіта, студентоцентризм, цінності вищої освіти.

Тема 2. Педагогіка вищої школи як наука та навчальна дисципліна. Об'єкт, предмет педагогіки вищої школи. Мета, завдання педагогіки вищої школи та її основні функції як науки та навчальної дисципліни. Характеристика основних категорій педагогіки вищої школи. Місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками. Методологічні засади педагогіки вищої школи у контексті нової парадигми освіти. Методи педагогіки вищої школи. Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні. Система освіти в Україні, її структура.

Основні поняття теми: педагогіка вищої школи, об'єкт і предмет педагогіки вищої школи, система педагогічних наук, методологія, вища освіта, освітня діяльність, категорії педагогіки вищої школи, система освіти в Україні, напрями реформування вищої освіти.

Семінарське заняття 1. Педагогіка вищої школи як наука і навчальна дисципліна. Тенденції розвитку вищої освіти України на початку III тисячоліття.

Тема 3. Професійна компетентність викладача сучасного ЗВО. Партнерська взаємодія викладача та студентів.

Структура професійної компетентності викладача ЗВО за структурно-діяльнісною ознакою. Структура професійної компетентності викладача ЗВО як сукупності певних її типів. Трирівнева структура професійної компетентності викладача. Узагальнена структура професійної компетентності викладача ЗВО. Характеристика поняття "партнерська взаємодія". Принципи побудови партнерських взаємин. Критерії сформованості партнерської взаємодії.

Основні поняття теми: компетентнісний підхід, компетенція, компетентність, професійна компетентність викладача ЗВО, структура професійної компетентності викладача ЗВО, партнерська взаємодія.

Семінарське заняття 2. Професійна компетентність викладача сучасного ЗВО (розв'язання педагогічних задач)

Змістовий модуль II. Дидактика вищої школи

Тема 4. Сутність процесу навчання у вищій школі. Зміст освіти у вищій школі.

Дидактика як галузь педагогіки вищої школи. Предмет і об'єкт дидактики вищої школи. Основні категорії дидактики. Сутність і структура процесу навчання у ЗВО.

Сутність процесу навчання в ЗВО. Закономірності та принципи навчання, методи навчання. Зміст освіти. Нормативні документи, що визначають зміст вищої освіти.

Освітня програма, навчальний план, освітня програма і підручник вищої школи. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання у вищому навчальному закладі. Структура процесу пізнання.

Основні поняття теми: дидактика вищої школи, об'єкт і предмет дидактики вищої школи, зміст вищої освіти, нормативні документи, навчальний план, освітня програма, закономірності, принципи, методи навчання, засоби навчання, педагогічний процес, структура педагогічного процесу.

Семінарське заняття 3. Сутність процесу навчання у вищій школі. Зміст освіти у вищій школі.

Тема 5. Форми організації навчання у вищій школі. Діагностики знань і вмінь студентів у ЗВО.

Вимоги до сучасного заняття в університеті. Лекція та методика її проведення. Психолого-педагогічні вимоги до проведення лекції у вищій школі. Семінарські та практичні заняття у вищих навчальних закладах. Інтегровані (міждисциплінарні) форми організації навчання. Дидактичні основи індивідуальних занять. Педагогічна і виробнича практика студентів. Самостійна робота, вимоги до її організації. Дистанційне навчання в системі освіти: соціально-економічна потреба, сутність, умови ефективності. Форми, види і методи організації науково-дослідницької роботи студентів. Система діагностики знань і вмінь студентів у вищому навчальному закладі. Значення та функції оцінювання навчальних досягнень студентів. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів.

Основні поняття теми: лекція, семінарські заняття, практичні заняття, інтегровані форми організації навчання, індивідуальні заняття, педагогічна практика, виробнича практика, самостійна робота, дистанційне навчання, науково-дослідна робота, контроль навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Семінарське заняття 4. Організаційні форми навчання у вищій школі.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Макс. к-ть балів за одиницю	ЗМ 1		ЗМ 2	
		К-ть одиниць	Макс. к-ть балів	К-ть одиниць	Макс. к-ть балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1				
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом			64		54
Максимальна кількість балів: 118					
Розрахунок коефіцієнта: 118/60=1,97					

6.2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Тема: Тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття.

Педагогіка вищої школи як наука та навчальна дисципліна

Завдання 1: Опрацюйте текст нормативного документу «Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» (Наказ Міністерства економіки України №610 від 23.03.2021 р.

(https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/standarty/2021/03/25/Standart%20na%20hrupu%20profesiy_Vykladachi%20zakladiv%20vyshchoyi%20osvity_25.03.pdf)

та з'ясуйте такі аспекти:

- сучасна стратегія вищої освіти в Україні
- тенденції та пріоритетні напрями її реформування
- тезаурус вищої освіти у контексті її модернізації

За результатами опрацювання підготуйте презентацію та завантажте у систему е-навчання.

Тема: Професійна компетентність викладача ЗВО.

Завдання 2: Підготуйте презентацію з теми (на вибір): «Структура та стратегія управління системою освіти в Київському університеті імені Бориса Грінченка»; «Сучасний викладач університету: який він?» та завантажте у систему е-навчання.

Завдання 3: Змодельуйте та проаналізуйте 2 можливі педагогічні ситуації (позитивну та негативну), пов'язані з реалізацією або відсутністю у вас як майбутнього викладача ЗВО, певних складників професійної компетентності. Відповідь аргументуйте.

Змістовий модуль II. ДИДАКТИКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Тема: Сутність процесу навчання у вищій школі. Зміст освіти у вищій школі.

Принципи, методи та засоби навчання у ЗВО.

Завдання 4: Ознайомтеся зі змістом документів, що орієнтують та регламентують процес освіти у сучасному ЗВО (стандарти вищої освіти, освітня програма, навчальний план, робоча програма з навчальної дисципліни). З'ясуйте їх формат та структуру. Результати опрацювання оформіть у вигляді документу Word.

Критерії оцінювання самостійної роботи		Кількість балів
1.	Своєчасність виконання роботи	1
2.	Презентація роботи (оригінальність, логіка викладу, чіткість, доказовість)	2
3.	Різноманітність використаних джерел	2

6.3. ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни "Педагогіка і психологія вищої школи: Педагогіка" оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю. Форма проведення модульного контролю є письмовою, тестовою.

Кількість балів	Характеристика
20 - 25	модульна контрольна робота характеризується відсутністю помилок, що засвідчує про сформовані вміння та міцні знання матеріалу, які складають зміст модуля
15 - 19	у модульній контрольній роботі наявні незначні помилки
9 - 14	у модульній контрольній роботі наявні суттєві помилки, частину з яких студент спроможний усунути у разі незначної допомоги викладача
0 - 8	у роботі наявні суттєві помилки; студент потребує постійного роз'яснення викладача, щоб усунути виявленні помилки

6.4. ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Семестровий контроль проводиться у формі письмового комплексного іспиту з навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи». Максимальна оцінка: 40 балів (максимально 20 балів з навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи. Педагогіка» та максимальна 20 балів з навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи. Психологія»)

6.5. ШКАЛА ВІДПОВІДНОСТІ ОЦІНОК

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

6.6. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Місце і роль педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук.
2. Інтеграція педагогіки вищої школи з іншими науками.
3. Галузі педагогіки вищої школи
4. Методологічні засади педагогіки вищої школи
5. Базові поняття Закону України «Про вищу освіту» (2014).
6. Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти», Наказ Міністерства економіки України №610 (23.03.2021).
7. Тенденції та пріоритети вищої освіти України початку третього тисячоліття.
8. Об'єкт, предмет, мета, завдання педагогіки вищої школи та її основні функції як науки та навчальної дисципліни.
9. Характеристика основних категорій педагогіки вищої школи
10. Методи педагогіки вищої школи.
11. Система вищої освіти в Україні, її структура.
12. Закономірності та принципи освітнього процесу у вищій школі.
13. Сутність та структура професійної компетентності викладача сучасного ЗВО.
14. Партнерська взаємодія викладача та студентів: принципи та критерії.
15. Дидактика як галузь педагогіки вищої школи. Предмет і об'єкт дидактики вищої школи. Основні категорії дидактики.
16. Розкрийте основні закономірності й принципи навчання.
17. Методи навчання та їх класифікація.
18. Сутність та структура процесу навчання у ЗВО.
19. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання у ЗВО.
20. Аналіз структури процесу пізнання
21. Лекція як провідна форми організації навчання в ЗВО: типи та структура
22. Вимоги до сучасного заняття в ЗВО.
23. Семінарські і практичні заняття в ЗВО.
24. Впровадження дистанційного формату навчання в ЗВО у контексті викликів сьогодення.
25. Впровадження інноваційних технологій навчання в сучасному ЗВО.

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ: ПЕДАГОГІКА»

Модулі	I. Загальні основи педагогіки вищої школи			II. Дидактика вищої школи	
Кількість балів за модуль	109			126	
Лекції (б.)	0,5	0,5	1	1	1
Семінарські заняття (б.)	11			11	11
Теми лекцій	Тенденції розвитку вищої освіти України початку третього тисячоліття	Педагогіка вищої школи як наука та навчальна дисципліна	Професійна компетентність викладача сучасного ЗВО. Партнерська взаємодія викладача та студентів	Сутність процесу навчання у вищій школі. Зміст освіти у вищій школі	Форми організації навчання у вищій школі. Діагностика знань і вмінь студентів ЗВО
Теми семінарських занять	Педагогіка вищої школи як наука і навчальна дисципліна. Тенденції розвитку вищої освіти України на початку III тисячоліття		Професійна компетентність викладача сучасного ЗВО (розв'язання педагогічних задач)	Сутність процесу навчання у вищій школі. Зміст освіти у вищій школі	Організаційні форми навчання у вищій школі.
Самостійна робота	15 балів			5 балів	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)	
Підсумковий контроль (екзамен)					

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна (базова)

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / Світлана Сергіївна Вітвицька. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
2. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко – Д., 2014. – 416 с.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2012. – 352 с.
4. Зайченко І. В. Педагогіка: підручник для студентів вищих навч. закладів. – 3-е вид. / І. В. Зайченко. – Київ: Видавництво Ліра-К., 2016. – 608 с.
5. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник / К. : Знання, 2005. – 486 с.

Основна (базова) для поглибленого опрацювання змісту навчальної дисципліни

6. Мартинець Л. А. М 263 Педагогіка вищої школи: опорний конспект лекцій / Л. А. Мартинець. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 40 с.
7. Навчальний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи» / Уклад. А.В. Лисенко – Полтава: ПолтНТУ, 2018. – 102с
8. Немченко С. Г. Педагогіка вищої школи : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / С. Г. Немченко, О. Б. Голік, О. В. Лебідь. – Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2014. – 534
9. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с.

10.Шквир О. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. 2-ге вид., допов. і перероб. Хмельницький: ХГПА, 2020. 94 с.

Додаткова:

1. Закон України "Про вищу освіту" // Голос України. – 2014. –6 серпня. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-vii>

2. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, Наказ № 520 (2021) (України). https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/82566/

3. Енциклопедія освіти (2021.) Національна академія педагогічних наук України; [гол. ред. В.Г. Кремень; заст. гол. ред. В. І. Луговий, О. М. Топузов; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва]: 2-ге вид., допов. та перероб. Київ: Юрінком Інтер, 1144 с.

4. Желанова В.В. (2021) Впровадження стратегії міждисциплінарності у сучасній вищій освіті. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Педагогіка. Соціальна педагогіка». 2021. 1 (48). С.477–480.

5. Мельник Ю. Б. Педагогіка вищої школи: силабус і методичний матеріал: навч. - метод. посіб. Харків : ХОГОКЗ, 2020 . 8 4 с. doi:10.26697/9786177089123.2020 ISBN 978 -617- 7089 - 12 -3

9. Додаткові ресурси

ЕНК «Педагогіка і психологія вищої школи: Педагогіка» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. URL: <https://elearning.kubg.edu.ua/mod/assign/view.php?id=582282>